

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 384/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Aquario Shopping Center III s. r. o.**, Vlčkova 11/A, Bratislava, IČO 36 789 810, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou **Krechňák & Associates, s. r. o.**, Panenská 8, Bratislava, IČO 36 861 286, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 35 Cb 1/2019 z 26. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 29. júna 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 35 Cb 1/2019 z 26. apríla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti požadovala zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v konaní o zaplatenie sumy 5 954 096,79 eur s príslušenstvom v procesnom postavení žalovanej. Konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 35 Cb 1/2019 z 3. decembra 2020 (ďalej len „uznesenie o zastavení konania“) zastavené podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Z. z. o súdnych

poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

3. Uznesenie o zastavení konania vydané vyšším súdnym úradníkom neobsahovalo výrok o nároku na náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka doručila 4. decembra 2020 návrh na doplnenie uznesenia o zastavení konania v súlade s § 255 ods. 1 v spojení s § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla: *„Výlučne z dôvodu opatrnosti sťažovateľ v Návrhu uviedol, aby porušovateľ posúdil Návrh ako sťažnosť, ak by ho neposúdil ako návrh na doplnenie uznesenia o zastavení konania.“*

4. Okresný súd návrh sťažovateľky posúdil ako sťažnosť proti uzneseniu o zastavení konania a napadnutým rozhodnutím túto sťažnosť zamietol.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že v konaní podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch o zastavení konania rozhodol vyšší súdny úradník, pričom zdôraznil, že *„Protiv uzneseniu o zastavení konania pre neuhradený súdny poplatok, vydaným súdnym úradníkom, je prípustná sťažnosť. Protiv rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania je prípustné odvolanie v zmysle § 357 písm. m) CSP, pričom v tejto súvislosti je nutné poukázať na skutočnosť, že vyšší súdny úradník nemôže rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania.“*. Okresný súd považoval sťažnosť sťažovateľky za predčasne podanú, *„nakoľko smeruje proti rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania, o ktorom ešte nebolo v konaní rozhodnuté.“*

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Podľa jej názoru je obsah súdneho spisu, vrátane návrhu na doplnenie uznesenia, v nesúlade so skutkovými zisteniami. Sťažovateľka prejavila nespokojnosť, ako návrh na doplnenie uznesenia zhodnotil okresný súd, teda, že tak urobil *„v rozpore so zjavným účelom podania“*. Sťažovateľka uviedla, že *z podaného návrhu na doplnenie uznesenia nevyplývala jej vôľa napadnúť výrok uznesenia o zastavení konania. V tejto súvislosti v ústavnej sťažnosti argumentovala: „Výklad (posúdenie) procesného úkonu sťažovateľa vo forme Návrhu, ktorý uskutočnil porušovateľ, je podľa názoru sťažovateľa príkladom svojvoľného výkladu. Porušovateľ uvedeným výkladom a jeho chýbajúcim odôvodnením v napadnutom rozhodnutí poprel legitímne očakávanie sťažovateľa na odôvodnený a predvídateľný postup súdu v konaní a tým sa zároveň dopustil porušenia princípu právnej istoty.“* Zo strany okresného súdu došlo k odopretiu spravodlivosti tým, že nesprávne vyložil vôľu sťažovateľky vyplývajúcu z návrhu na doplnenie uznesenia.

Nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia sťažovateľka vidí aj v tom, že okresný súd neodôvodnil záver, podľa ktorého vyšší súdny úradník nie je oprávnený rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania v prípadoch, keď je konanie zastavené v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku. Tento záver sťažovateľka nepovažuje za správny. Podľa jej názoru z § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch *„implicitne vyplýva právomoc vyššieho súdneho úradníka konať*

a rozhodovať o celom predmete konania“. Sťažovateľka považuje postup zvolený okresným súdom v rozpore so zmyslom zákona. Na podporu tohto tvrdenia citovala z dôvodovej správy k zákonu o súdnych poplatkoch, podľa ktorej zavedením zásady rozhodovania vyšším súdnym úradníkom sa má postup pri zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zjednodušiť. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napokon uviedla: „*Oprávnenie vyššieho súdneho úradníka na rozhodnutie o nároku na náhradu trov v konaní podľa zákona o súdnych poplatkoch možno vyvodiť aj použitím logického výkladu ustanovenia § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch. A maiori ad minus možno dospieť k záveru, že právomoc vyššieho súdneho úradníka vydať v konaní podľa zákona o súdnych poplatkoch rozhodnutie o zastavení konania, teda rozhodnutie ktorým sa konanie končí, v sebe subsumuje aj právomoc vyššieho súdneho úradníka rozhodnúť o trovách konania, a to tak aj o nároku aj o výške (obdobný právny názor vyslovil vo svojom rozhodnutí z 25. 11. 2019 Krajský súd v Nitre v konaní so spis. zn. 26S/58/2019).*“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola jej sťažnosť proti uzneseniu o zastavení konania zamietnutá, resp. vyhodnotená ako predčasne podaná. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého vyšší súdny úradník nie je oprávnený rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania v rámci svojho rozhodovania podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch.

7. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu trov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novej judikatúry pozri, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, III. ÚS 109/2017).

8. Rozhodovanie o trovách konania patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať

za následok porušenie ústavou zaručených základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

9. Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľky nevidel. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie a konštatuje, že nezistil v skutkových a právnych záveroch okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania okresný súd riadne interpretoval príslušné zákonné ustanovenia. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať do interpretácie okresného súdu a nahradzovať jeho prijaté právne závery svojimi. Závery okresného súdu v napadnutom rozhodnutí sú riadne uvedené, presvedčivé, jasné a netrpia absenciou logiky. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

10. V otázke náhrady trov konania je prvým krokom priznanie samotného nároku na trovy konania, resp. určenie rozsahu tohto nároku. Ústavný súd zdôrazňuje, že v sporovom konaní toto rozhodnutie prijíma zásadne okresný súd a je proti nemu prípustné odvolanie, o ktorom rozhoduje súd vyššej inštancie. Následne je v kompetencii vyššieho súdneho úradníka „iba“ rozhodnutie o konkrétnej výške už priznaného nároku na náhradu trov konania. Proti takému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhoduje sudca súdu prvej inštancie.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľke § 5 ods. 2 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého vyšší súdny úradník nemôže vydať rozhodnutie, proti ktorému zákon pripúšťa odvolanie.

Podľa § 357 písm. m) Civilného sporového poriadku odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

11. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti odkazovala na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26 S 58/2019, *ústavný súd konštatuje, že šlo o rozhodnutie v rámci správneho konania, ktoré je založené na odlišných princípoch ako sporové konanie*. Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné zdôrazniť, že z ústavnoprávneho hľadiska odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu môžu v určitých prípadoch popri sebe obstáť dokonca aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu procesnú otázku v obdobných skutkových okolnostiach úplne odlišne. Inými slovami, ľudskoprávna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade identifikovaná výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. Priestor pre uplatnenie tohto názoru nadobúda osobitú šírku práve pri rozhodovaní otázok, ktoré meritórny spor skôr procesne dopĺňajú (napr. trovy konania), než by tvorili jeho materiálnu súčasť (II. ÚS 122/2020, II. ÚS 365/2020).

12. Navyše, ústavný súd zistil (telefonickým dopytom), že okresný súd 13. júla 2021 uznesením rozhodol o nároku na náhradu trov konania sťažovateľky. *Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v napadnutom uznesení okresného súdu nezistil pochybenia takej ústavnoprávnej intenzity, aby mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.*

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu